

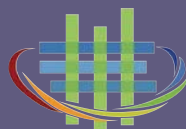
תכונות
דמוגרפיות

אוכלוסיית ישראל

2009-1990

20.10.2010
יום הסטטיסטיקה העולמי

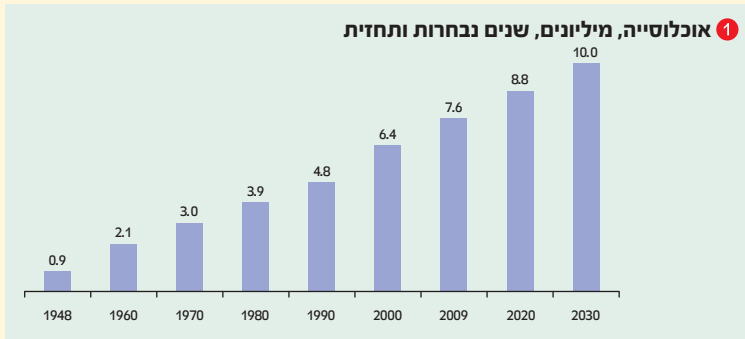
מדינת ישראל
הלשכה המרכזית
לסטטיסטיקה

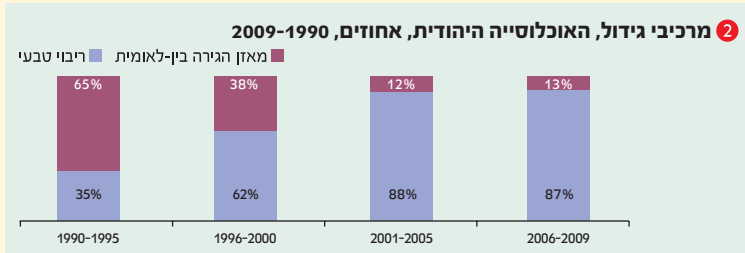
Service • Professionalism • Integrity

גידול האוכלוסייה

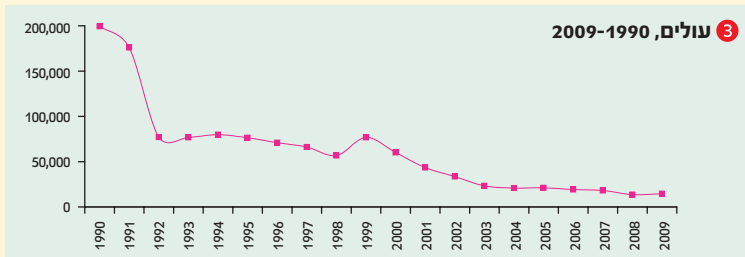
- בסוף 2009 מנתה אוכלוסיית ישראל 7.6 מיליון איש (לפי אומדן ארעי, בספטמבר 2010 היא מנתה 7.7 מיליון). לפי תחזית המניחה רמה בינונית של פריון ומאזן הגירה, תמנה בסוף 2030 האוכלוסייה 10 מיליון איש - יותר מכפול מהמספר שהיה ב-1990 (4.8 מיליון).

- בשנת 2009 גדלה אוכלוסיית ישראל ב-133 אלף נפש. שיעור הגידול היה 1.8%; ב-1990 היה השיעור 5.7%. בשנת 2009 גדלה האוכלוסייה היהודית ב-1.7% (95 אלף נפש) והאוכלוסייה הערבית ב-2.4% (36 אלף נפש).
- שני המרכיבים העיקריים של גידול אוכלוסייה הם ריבוי טבעי (לידות פחות פטירות) ומאזן הגירה בין-לאומית (כניסות של עולים וכניסות במסגרת איחוד משפחות פחות יורדים). באוכלוסייה הערבית, כמעט כל הגידול נובע מריבוי טבעי. באוכלוסייה היהודית, חלקם היחסי של שני מרכיבי הגידול משתנה עם השנים בהתאם לשינויים בממדי העלייה. בשנים 1990-1995, שבהן הגיעו לארץ כ-114 אלף עולים בממוצע לשנה ומאזן ההגירה הבין-לאומית היה כ-90 אלף בממוצע לשנה, הוא היווה 65% מכלל הגידול; בשנים 2006-2009, שבהן הגיעו כ-16 אלף עולים בממוצע לשנה, היווה מאזן ההגירה הבין-לאומית רק 13% מכלל הגידול.

- בשנים 2009-1990 הגיעו לישראל כ-1.25 מיליון עולים, כ-80% מהם מברית המועצות ולשעבר. ב-2009 היו העולים ממדינות אלו 45% מכלל העולים.

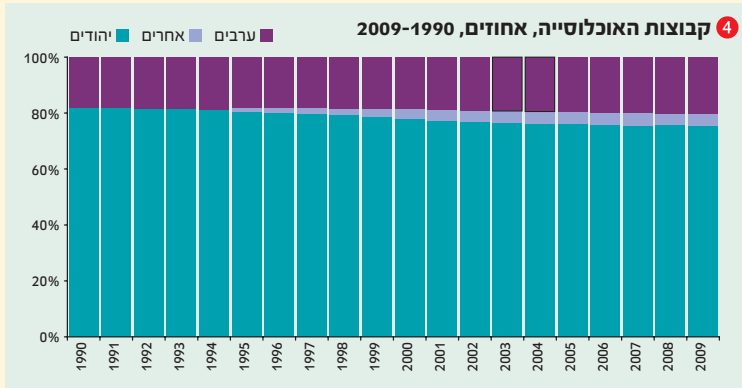

- אוכלוסיית ישראל מהווה כאלפית מאוכלוסיית העולם. היא כמעט זהה בגודלה לאוכלוסיית שווייץ (7.7 מיליון ב-2009), וגדולה מאוכלוסייתן של מספר מדינות באירופה, כגון דנמרק (5.5 מיליון), פינלנד (5.3 מיליון), נורווגיה (4.8 מיליון) ואירלנד (4.4 מיליון). קצב הגידול של אוכלוסיית ישראל, למרות שקטן בשנים האחרונות, גדול מזה של מדינות המערב, שבחלקן הוא קרוב לאפס ובחלקן הוא שלילי (כגון באיטליה ובגרמניה).

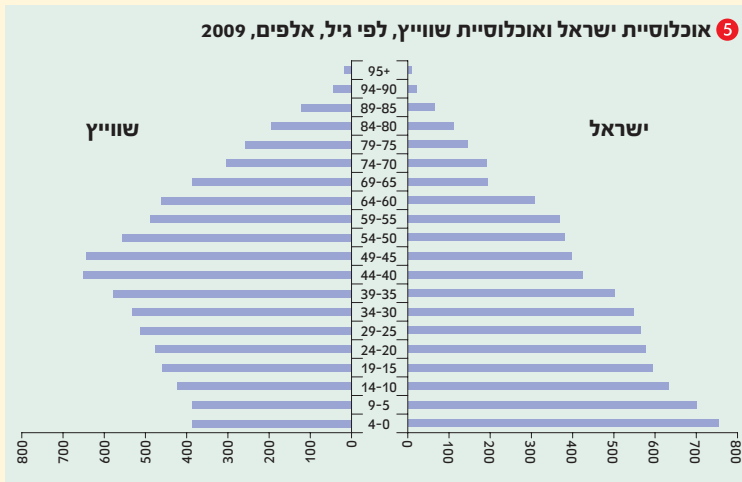
הערה כללית: בדרך כלל בעלון זה בנתונים לפי קבוצת אוכלוסייה האחרים אינם מוצגים בנפרד, ובנתונים לפי דת אלו שדתם לא מסווגת אינם מוצגים בנפרד (ראו הסברים בעמוד הבא).

תכונות האוכלוסייה

- ב-2009 היו 75.5% מאוכלוסיית ישראל יהודים (5.7 מיליון), 20.3% ערבים (1.5 מיליון) ו-4.1% אחרים (0.3 מיליון). 90% מהאחרים הם אנשים שדתם לא סווגה במרשם האוכלוסין, והשאר-נוצרים לא ערבים. כמעט כל האחרים הם יוצאי ברית המועצות לשעבר.

- חלקם של המוסלמים מכלל הערבים גדל מ-78% ב-1990 ל-84% ב-2009; חלקם של הנוצרים קטן מ-13% ל-8%, בהתאמה; חלקם של הדרוזים לא השתנה - כ-8%.
- חלקם של ילידי ישראל בכלל האוכלוסייה היהודית גדל מ-62% ב-1990 ל-71% ב-2009.
- האוכלוסייה היהודית בישראל מהווה 42% (ב-1990 - 30%) מהאוכלוסייה היהודית בעולם, הנאמדת* ב-13.4 מיליון נפש.
- בשל הפרייון הגבוה שלה, יחסית למדינות המערב, אוכלוסיית ישראל צעירה יחסית לאוכלוסייה במדינות אלה וקצב הזדקנותה אטי. ילידים (בני 0-14) מהווים 28% מהאוכלוסייה בישראל - שיעור כפול מאשר בגרמניה, איטליה וביפן. בני 65 ומעלה מהווים 10% בישראל - מחצית מהשיעור במדינות אלו. בתרשים של הרכב הגילים של אוכלוסיית ישראל, בסיס הפירמידה רחב ומתרחב עם הירידה בגיל - מספר הנולדים גדל עם השנים. בתרשים המתייחס להרכב הגילים בשווייץ, שמספר תושביה זהה לזה של מדינת ישראל, הבסיס צר והולך כלפי מטה, בעקבות הירידה בפרייון בעשרות השנים האחרונות.

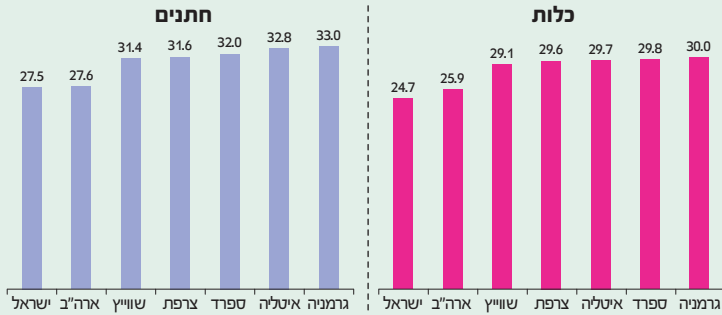
- חלקם של הילדים (בני 0-14) באוכלוסייה היהודית הוא 26% ובאוכלוסייה הערבית - 38%; חלקם של בני 65 ומעלה - 12% ו-4%, בהתאמה.
- באוכלוסייה היהודית כולה ישנן יותר נשים מגברים (2.890 מיליון ו-2.814 מיליון, בהתאמה). בגילים הצעירים חלקם של הגברים מעט גבוה יותר, ואילו מגיל 30 בערך עולה בהדרגה חלקן של הנשים; בגילים 90 ומעלה נשים מהוות 63%. באוכלוסייה הערבית ישנן פחות נשים מגברים (759 אלף ו-776 אלף, בהתאמה). יחס המינים בכלל האוכלוסייה דומה לזה שבאוכלוסייה היהודית.

*על ידי המדור לדמוגרפיה ולסטטיסטיקה של היהודים במכון ליהדות זמננו באוניברסיטה העברית

נישואין ופריון

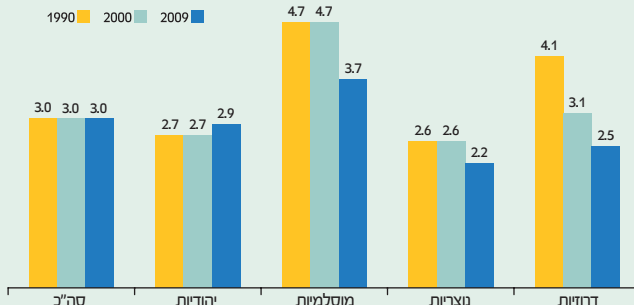
- בשנת 1990 נישאו בישראל 32 אלף זוגות וב-2008 - 50 אלף.
- בין 1990 ל-2008 עלה הגיל הממוצע בנישואין ראשונים בקרב חתנים מ-26.3 ל-27.5, ובקרב כלות - מ-23.2 ל-24.7. כתוצאה, גדלו ממדי הרווקות בגילים הצעירים. בקרב בנות 20-24, לדוגמא, עלה חלקן של הרווקות מ-56% ל-71% (בקרב יהודיות - מ-62% ל-78% ובקרב מוסלמיות - מ-35% ל-41%).
- למרות העלייה בגיל הנישואין, לא קיימת בישראל תופעה של הישארות תמידית ברווקות - 92% מבני 40-44, גברים ונשים, נישאו לפחות פעם אחת.
- הגיל בנישואין ראשונים בישראל נמוך מזה שבמדינות המערב. בהשוואה לגרמניה, לדוגמא, נמוך גיל הנישאים לראשונה בישראל (חתנים וכלות) ביותר מ-5 שנים.

6 גיל ממוצע בנישואין ראשונים של חתנים וכלות, מדינות נבחרות, 2008

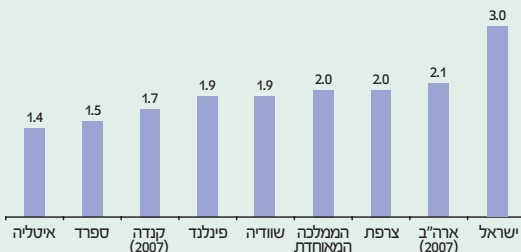
- מספר לידות החי בישראל עלה מ-103 אלף בשנת 1990 ל-161 אלף בשנת 2009.
- ב-2009 היה הפריון הכולל (מספר הילדים שאישה צפויה ללדת במהלך חייה) בישראל זהה לזה שהיה ב-1990 וב-2000. דמיון זה מסתיר התפתחויות מנוגדות שחלו בתקופה זו בפריון של הנשים היהודיות ושל הנשים הערביות. בשעה שפריון של הנשים היהודיות עלה במקצת, חלה בתקופה זאת ירידה ניכרת בפריון של הנשים הערביות. פריון של הנשים המוסלמיות ירד מ-4.7 ל-3.7 ילדים בממוצע לאישה (ירידה זאת חלה כולה מאז שנת 2000), וזה של הנשים הדרוזיות - מ-4.1 ל-2.5 ילדים בממוצע לאישה.

7 פריון כולל, לפי דת, 1990, 2000, 2009

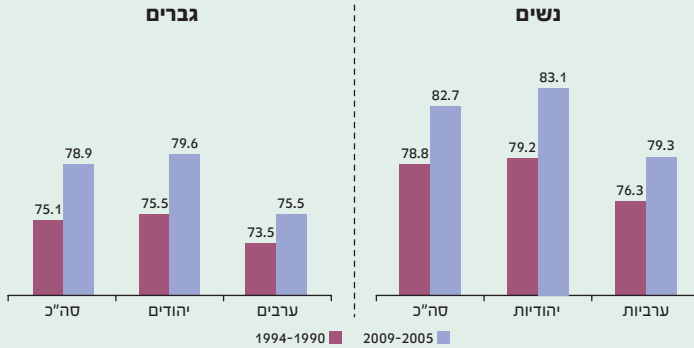
- הפריון הכולל בישראל גבוה מזה שבכל מדינות המערב. לשם השוואה, הפריון הכולל הממוצע במדינות ה-OECD הוא 1.7. מספר ילדים נמוך מ-2.1 אינו מספיק ליציבות האוכלוסייה.

8 פריון כולל, ישראל ומדינות נבחרות, 2008

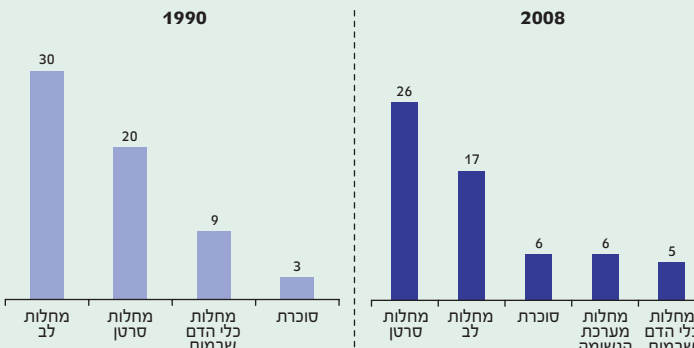
- בשנת 2009 נפטרו כ-39 אלף איש, כ-80% מהם בגיל 65 ומעלה. ב-1990 נפטרו כ-29 אלף איש.
- בשנת 2009 הייתה תוחלת החיים של הגברים בישראל 79.7 ושל הנשים - 83.5 שנים. בשני העשורים האחרונים עלתה תוחלת החיים, הן של גברים והן של נשים, בכמעט 4 שנים. העלייה בתוחלת החיים של האוכלוסייה היהודית הייתה גדולה מזו של האוכלוסייה הערבית.

9 תוחלת חיים, לפי מין וקבוצת אוכלוסייה, 1994-1990, 2009-2005

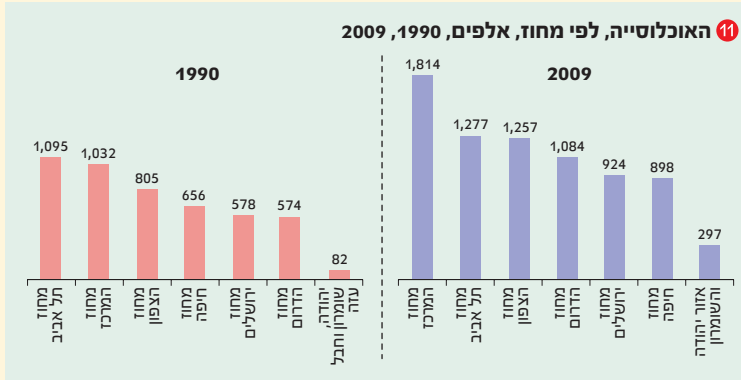
- אחת הסיבות לתוחלת החיים הנמוכה יותר של האוכלוסייה הערבית בהשוואה לזו של האוכלוסייה היהודית היא תמותת התינוקות הגבוהה יותר באוכלוסייה הערבית. ב-2009 היו 7.1 פטירות של תינוקות ערבים לאלף לידות חי לעומת 2.7 פטירות של תינוקות יהודים. שיעור תמותת התינוקות בישראל ירד מ-9.9 ב-1990 ל-3.8 ב-2009.
- בהשוואת תוחלת החיים בישראל עם זו של מדינות ה-OECD בשנת 2008, מדורגים הגברים בישראל (79.1) במקום גבוה. ההפרש בין תוחלת החיים שלהם לבין זו של הגברים בשווייץ, המדינה שבראש המדרג, הוא 0.7 שנים בלבד. רק ארבע מדינות נוספות מקדימות את ישראל, ובמעט: איסלנד, יפן, אוסטרליה ואיטליה. לעומת זאת, תוחלת החיים של הנשים בישראל (83) ב-2008 נמוכה מזו של 11 מדינות, וההפרש בינה לבין זו של יפן, המובילה, גדול מ-3 שנים. עם זאת, תוחלת החיים של הנשים בישראל גבוהה מזו של ארה"ב, בלגיה, דנמרק, הולנד, הממלכה המאוחדת ועוד.
- בשנים שבין 1990 ל-2008 חלה ירידה ניכרת בשיעורי התמותה ממחלות לב וממחלות כלי דם במשך (בהמשך לירידה תלולה מאז שנות ה-70), וירידה קלה בשיעורי התמותה מסרטן. כך, למשל, ירד שיעור התמותה (מנוכה מהשפעת הבדלים בהרכב הגילים) ממחלות לב איסכמיות מ-93 ל-37 ל-100,000 תושבים, ושיעור התמותה ממחלות כלי דם במוח - מ-40 ל-15 ל-100,000 תושבים, בהתאמה. שיעור התמותה מסרטן ירד מ-110 ל-98 ל-100,000 תושבים, בהתאמה.
- כתוצאה מהירידה בשיעורי התמותה ממחלות לב, מחלות אלו אינן מהוות עוד את סיבת המוות העיקרית. בשנות ה-90 המאוחרות הן הפכו לסיבת המוות השנייה במדרג הסיבות ומחלות הסרטן הפכו לסיבת המוות העיקרית. חלקן של הפטירות מסוכרת הוכפל והן הפכו לסיבת המוות השלישית.

10 פטירות מהסיבות העיקריות, אחוזים מכל הפטירות, 1990, 2008

תפרוסת מרחבית

- בישראל 6 מחוזות (לפי חלוקה של משרד הפנים) ובנוסף, אזור יהודה והשומרון. עד תחילת שנות ה-90 היה מחוז תל אביב המחוז שבו מספר התושבים הגדול ביותר, ומאז הפך מחוז המרכז למחוז המאוכלס ביותר. ב-2009 התגוררו בו 1.8 מיליון איש (24% מאוכלוסיית המדינה).
- בין 1990 ל-2009 מחוז הדרום כמעט הכפיל את אוכלוסייתו והפך למחוז הרביעי בגודלו - לפני מחוז ירושלים ומחוז חיפה. כרבע מגידולו של מחוז הדרום נובע מגידולה של העיר אשדוד ועוד כרבע - מגידולה של האוכלוסייה המוסלמית בנפת באר שבע.

- 24% מהיהודים גרים במחוזות הצפון והדרום, לעומת 56% מהערבים.
- ישראל היא בין המדינות הצפופות בעולם. ב-2009 היו בה 329 תושבים לקמ"ר (ב-1990 - 220 תושבים לקמ"ר). מבין מדינות אירופה רק בהולנד (398 תושבים לקמ"ר בשנת 2008) ובבלגיה (351) הצפיפות גדולה יותר. הצפיפות המרבית בישראל היא במחוז תל אביב - 7,425 תושבים לקמ"ר, והקטנה ביותר - במחוז הדרום - 76 תושבים לקמ"ר.
- עד שנת 2000 היו בישראל 3 ערים שמנו יותר מ-200,000 תושבים כל אחת: ירושלים, תל אביב-יפו וחיפה. מאז, נוספו ראשון לציון, אשדוד ופתח תקווה.

12 אוכלוסייה בערים שמנו יותר מ-200,000 תושבים ב-2009

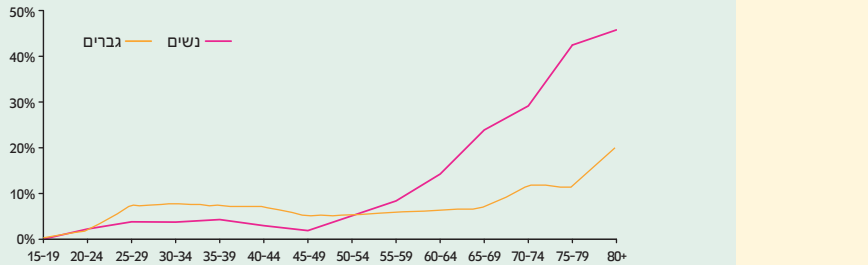
ירושלים	תל אביב-יפו	חיפה	ראשון לציון	פתח תקווה	אשדוד
אוכלוסייה, אלפים, 2009	773	404	266	228	210
גידול 1990-2009, אלפים	248	65	20	88	66
אחוז גידול, 2009	1.7	0.2	0.5	0.6	4.6
מאזן הגירה פנימית, 2009	-7,100	-4,100	-100	-600	2,600
תושבים לקמ"ר, 2009	6,175	7,792	3,853	3,887	5,841
גיל חציוני, 2009	23.5	34.2	38.2	34.3	34.0
אחוז עולי 1990+, 2009	9	13	23	18	19
אחוז רווקות בנות 18-30, 2008	21	44	23	14	12

- שלושת הגורמים העיקריים לשינויים בתפרוסת האוכלוסייה הם: ריבוי טבעי דיפרנציאלי וממדים שונים של הגירה בינלאומית ושל הגירה פנימית באזורים השונים. כך, למשל, ב-2009 בירושלים, באשדוד, בראשון לציון ובתל אביב-יפו היה הריבוי הטבעי גדול מכלל הגידול ואילו בפתח תקווה הוא היווה רק 30% ממנו. בחיפה היווה הריבוי הטבעי כמעט את כל הגידול (92%).
- בין מרכיבי הגידול השונים קיימות השפעות גומלין. למשל, בעקבות גל העלייה של שנות ה-90 עלה שיעור משני כתובת המגורים (הגירה פנימית), ועם הצטמצמות ממדי העלייה קטן גם שיעור זה.

משקי בית ומשפחות*

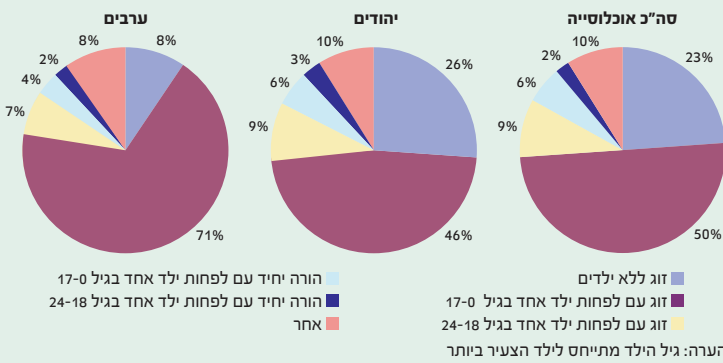
- מספר משקי הבית בישראל גדל מ-1.2 מיליון ב-1990 ל-2.1 מיליון ב-2009.
- המספר הממוצע של נפשות במשק בית קטן בתקופה זו מ-3.64 ל-3.36 - חלקם של משקי הבית שבהם 1-3 נפשות גדל (מ-50% ל-57%) וחלקם של משקי הבית שבהם 5 נפשות או יותר קטן (מ-32% ל-26%). בין הסיבות לירידה בגודל משק הבית ניתן למנות את הגידול בחלקם של הצעירים הרווקים הגרים בנפרד מהוריהם, הגידול בממדי הגירושין, הגידול בתוחלת החיים ובחלקם של האלמנים, הירידה בפרייון באוכלוסייה הערבית וגל העלייה מברית המועצות לשעבר המאופיין במשקי בית קטנים.
- מספר משקי הבית של אנשים המתגוררים בגפם הכפיל את עצמו מ-1990 והגיע ל-374 אלף - 90% מהם יהודים; 60% מהם נשים; 45% מהם בני 65 ומעלה. חלקם של משקי בית אלו בתל אביב-יפו (38%) יותר מכפול מהממוצע הארצי (18%) ומהשיעור בירושלים (17%), באשדוד (15%) ובראשון לציון (14%). בחיפה השיעור הוא 26%.
- בגילים הצעירים אחוז הגברים המתגוררים בגפם (מכלל הגברים) גבוה מאחוז הנשים המתגורות בגפן, אף כי ההפרש אינו גדול, ובגילים המבוגרים - אחוז הנשים המתגורות בגפן גבוה, ובמידה רבה, מאחוז הגברים המתגורות בגפם.

13 אחוז המתגוררים בגפם מכלל הגרים במשקי בית, לפי מין וגיל, 2009

- מספר המשפחות בישראל הוא 1.75 מיליון. במשפחה ישנן בממוצע 3.8 נפשות - במשפחה יהודית 3.5 נפשות ובמשפחה ערבית - 4.9 נפשות.
- המספר הממוצע של ילדים בני 17-0 במשפחות שבהן לפחות ילד אחד בגיל זה הוא 2.4 - במשפחה יהודית 2.3, ובמשפחה ערבית 2.9.
- 46% מהמשפחות היהודיות ו-71% מהמשפחות הערביות כוללות זוג ולפחות ילד אחד בגיל 17-0.

14 משפחות, לפי סוג וקבוצת אוכלוסייה, 2009

- בישראל כ-1.5 מיליון זוגות, מתוכם כ-4% זוגות לא נשואים (59 אלף). השיעור המרבי של מגורים משותפים של בני זוג ללא נישואין הוא בגילים 25-29 (12% מכלל הגברים החיים עם בת זוג ו-9% מכלל הנשים החיות עם בן זוג). לשם השוואה, בגילים 35-39, השיעור הוא 3% הן בקרב גברים והן בקרב נשים.
- מכלל ההורים במשפחות חד-הוריות שבהן לפחות ילד אחד בגיל 17-0 (106 אלף), נשים מהוות 91% וגברים - 9%. 57% מהאמהות ו-52% מהאבות במשפחות חד-הוריות הם גרושים/ות; 10% מהאמהות ו-31% מהאבות הם אלמנים/ות.

* ללא משקי בית בקיבוצים, במוסדות ובמעונות סטודנטים, וכן אנשים הגרים מחוץ ליישובים.

אוקטובר 2010

עלונים נוספים בסדרת סטטיסטיקה

שיצאו לאור בשנים 2008-2010*:

סקר כוח אדם 1996-2006

מדדי פיתוח בר קיימה

המשק הישראלי 1950-2006

תחבורה 1995-2006

ששים שנה בראי הסטטיסטיקה 1948-2007

נשים וגברים 1987-2007

סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות 2007

תיירות 2008

מלונות 2008

פשיעה 1999-2008

הסקר החברתי 2007-2008

האוכלוסייה הערבית בישראל 2008

מלונות 1990-2009

תיירות 1990-2009 (בהכנה)

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

אתר אינטרנט: www.cbs.gov.il

דואר אלקטרוני: info@cbs.gov.il

טלפון מרכז המידע:

בירושלים 02-6592666

בתל אביב-יפו 03-5681933

הכנת עלון זה:

כתיבה: נורית יפה

סייעו: נועה לוי, אבישי כהן

ואנשי אגף דמוגרפיה ומפקד

עיצוב: סטודיו אלף

תמונת השער: ד"ר משה ינאי

מדינת ישראל
הלשכה המרכזית
לסטטיסטיקה

*נמצאים באתר האינטרנט של הלמ"ס